

18.4.2024

JulkICT-osasto

Elämäntapahtumalähtöisen digitalisaation edistämishjelman ohjausryhmä

Aika Torstai 18.4.2024 klo 14.15–16.05

Paikka Nh Loppupeli, Mariankatu 9, Helsinki ja Teams-kokous

Osallistujat

Katja Väänänen	tietohallintoneuvos, VM (puheenjohtaja)
Niko Ruostetsaari	erityisasiantuntija, VM (varapuheenjohtaja)
Petteri Ohvo	kehittämispäällikkö, TEM,
Teemupekka Virtanen	erityisasiantuntija, STM,
Tomi Kytölä	erityisasiantuntija, OKM, poistui klo 15.11
Maari Mäntyniemi	neuvotteleva virkamies, LVM, saapui klo 14.26
Mika Tuikkanen	johtava tietohallintoasiantuntija, MMM
Anju Asunta	projektipäällikkö, YM
Janne Viskari	pääjohtaja, DVV
Ari Mäkelä	ylivohtaja, Verohallinto
Sari Kuisma-Kari	johtaja, PRH
Pirkko Kilpeläinen	yksikön päällikkö, Kela
Jaana Jormanainen	erityisasiantuntija, Suomen Kuntaliitto ry
Hannu Heikkinen	digitalisaatiojohtaja, Helsingin kaupunki
Aleksi Kopponen	muutosjohtaja, Tampereen kaupunki
Toni Suihko	kehitys- ja ICT-johtaja, Kanta-Hämeen hva
Kirsi Hantula	johtava asiantuntija, Sitra
Leena Nyman	asiantuntija, EK
Juha Antila	kehittämispäällikkö, SAK ry

Asiantuntijat

Nico Käräjäoja, hankepäällikkö, valtiovarainministeriö (pääsihteeri)
Johannes Mielo, ohjelmakoordinaattori, valtiovarainministeriö (sihteeri)
Karoliina Liimatainen, erityisasiantuntija, Digi- ja väestötietovirasto
Anton Sigfrids, kenttäkokeilun projektipäällikkö, VTT
Marko Latvanen, johtava asiantuntija, Digi- ja väestötietovirasto

1. Kokouksen avaaminen ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja Katja Väänänen avasi kokouksen ajassa 14.15. Käytiin läpi kokouksen asialista ja todettiin osallistujat.

Päätös:

Hyväksyttiin kokouksen asialista.

2. Vapaamuotoinen ajankohtaiskierros

Ohjausryhmän jäsenet nostivat esiin ajankohtaisia asioita elämäntapahtumalähtöiseen digitalisaatioon liittyen oman organisaationsa tai hallinnonalansa näkökulmasta.

Keskustelu:

Keskustelua käytiin päättyneen kehysriihen tuomista säästöpainoista ja niiden aiheuttamista haasteista palveluiden kehittämisen sekä yhteistoimintaan. Todettiin, että vaikeasta tilanteesta huolimatta tulisi pyrkiä myös kehittämään toimintaa ja käynnistämään esimerkiksi erilaisia pienemmän mittakaavan tekemisiä. Perusteellinen valmistelu voi johtaa tulevaisuudessa toimeenpantaviin hankkeisiin, kun valmistellaan parempien palvelujen lisäksi myös kustannustehokkaita ratkaisuja.

Osallistujat tiedottivat meneillään olevista hankkeista ja kokeiluista. Kela valmistelee digitalisaation visiota koskevaa toimeksiantoa ja kutsui muita tahoja mukaan työllisyyttä koskevaan kokeiluun. Tampere vie itsenäistyvän nuoren elämäntilanteeseen liittyvää yhteistyötä eteenpäin. Sitrassa on käynnissä julkisia palveluja kehittävä Lab 6 -ohjelma sekä perustettu Data Spaces Alliance -verkosto. Ympäristöministeriö toimeenpanee yhden luukun palvelujen hanketta ja uuden valvonta-ohjausviraston kehittämistä. Kuntaliitto esitti varhaiskasvatuksen opintopolun jatkovalmistelua edistämishjelmaan.

Todettiin, että uusien lähtöjen lisäksi on tärkeää huolehtia jo käynnissä olevien hankkeiden toimeenpanon varmistamisesta. Tällaisia hankkeita ovat esimerkiksi Yrityksen digitalous, Luvat ja valvonta sekä digitalisaation normien purku.

Päätös:

Merkittiin keskustelu tiedoksi.

3. Ohjelman ajankohtaiset ja kehittämisprosessin esittely

Hankepääällikkö Nico Käräjäoja esitteli edistämishojelman ajankohtaisia asioita sekä alustavan konseptin ohjelman kehittämisprosessista ja ohjelmaan osallistumisesta.

Tärkeimpinä ajankohtaisina asioina todettiin DVV:n kanssa sovittu yhteistyö palvelumuotoilun asiantuntijatuon osalta sekä VTT:n johtamana käynnistetty kansalaisten osallisuuden vahvistamisen hanke, jota VM osarahoittaa. Edistämishojelman osalta järjestetään kaikille avoin webinaari 24.4.2024.

Ohjelman kehittämisprosessi painottaa käyttötapausten yhteistä valmistelua, jossa kootaan ymmärrystä nykytilasta, rakennetaan toimijoiden yhteistä tavoitetilaa, kuvataan kehittämistarpeita ja arvioidaan kokonaisuutta asetettuja kriteerejä vasten. Kehittämisprosessi on jaettu kolmeen osuuteen: esivalmisteluun, kehittämiseen ja jatkovalmisteluun.

Esivalmistelussa tunnistetaan kehitettäviä käyttötapauksia ja täydennetään tilannekuvaa elämäntapahtumalähtöisestä kehittämisestä. Ohjausryhmä käsittelee ja päättää ohjelmaan valittavat käyttötapaukset. Kehittämisen aikana käyttötapaukset tekevät itsenäistä valmistelua sekä hyödyntävät ohjelman tarjoamia tukifunktioita tarpeidensa mukaan. Ohjausryhmä voi antaa käyttötapauksille suosituksia, tarkennuksia ja osoittaa lisätukea. Kehittämisprosessin läpikäyneet käyttötapaukset esitellään ohjausryhmälle, joka linjaa toimeenpanovalmiista käyttötapauksista. Mahdollisuuksien mukaan valmiit käyttötapaukset kytketään erilaisiin jatkovalmisteluprosesseihin.

Keskustelu:

Ohjausryhmä tarvitsee päätöksentekoa varten tarkempia kriteerejä sille, millaisia hyötyjä käyttötapauksen edistämishojella on saavutettavissa palvelun käyttäjälle ja tuottajalle. Kriteereissä tulisi huomioida hallinnon tehokkuuden kasvattamisen lisäksi myös palveluiden käyttäjille potentiaaliset resurssi- ja aikasäästöt sekä muut mahdolliset yhteiskunnalliset hyödyt.

Kehittämisprosessin osalta tulisi vielä tarkentaa ja painottaa, mitä tukipalveluja edistämishojelma tarjoaa ohjelmaan valituille käyttötapauksille. Kehittämisprosessin tulisi voida myös päättyä siihen, että toiminta voidaan keskeyttää, jos suunniteltu käyttötapaus ei ole toimeenpanokelpoinen.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi. Keskeiset huomiot kirjattiin ylös kehittämisprosessin jatkovalmistelua varten.

4. Potentiaalisten ETPK- ja LTPK-käyttötapausten määrittäminen

Erityisasiantuntija Karoliina Liimatainen esitteli kansainvälisten referenssien ja kansallisen kehittämisen tilannekuvan pohjalta potentiaalisia käyttötappauksia elämäntapahtumalähtöiselle kehittämiselle.

Keskeisinä näkökulmina elämäntapahtumien ja liiketoimintatapahtumien tarkasteluun on käytetty käyttötappauksen tuottavuutta, vaikuttavuutta ja siihen liittyvää toimintatapojen muutosta. Palvelumuotoilutukea esitettiin kohdistettavaksi sellaisiin haasteisiin, joihin löytyy yhteistyöhön sitoutuneet osallistajat, mutta joiden ratkaisemisessa ei olla edetty vielä pitkälle.

Esityksessä nostettiin sidosryhmien tunnistettujen tarpeiden, kerättyjen ehdotusten ja kansainvälisten referenssien pohjalta palvelumuotoiluun soveltuvia aiheita. Lisäksi tarkasteltiin elämäntapahtumien ja liiketoimintatapahtumien määrällisiä volyymeja sekä aiheiden ympäriltä tunnistettuja verkostoja. Seuraavassa kesäkuun ohjausryhmän kokouksessa esiteltäisiin tarkemmin 4-6 aihetta, jotka hyötyisivät palvelumuotoilun asiantuntijatuesta.

Keskustelu:

Keskustelua käytiin kriteereistä, joiden perusteella edistämishjelmaan ja palvelumuotoilun asiantuntijatukeen valittavia käyttötappauksia tulisi tarkastella. Tärkeää on tunnistaa jo mahdollisesti tekeillä oleva yhteistyö sekä alustavasta valmistelusta saadut opit. Mielenkiintoisia ovat asiointit, jotka sisältävät tiedon liikkumista toimijalta toiselle ja joissa tiedon yhteentoimivuudelle olisi kehitystarvetta. Kehittämistyön hyötyjä ja tuottavuutta pitäisi pystyä tunnistamaan vielä paremmin. Todettiin, että ohjelmatoimisto on tunnistanut samoja kriteerejä ja tarkentaa esitystä seuraavaan ohjausryhmän kokoukseen.

Lisäksi keskusteltiin eri käyttötappauksen tarvitsemasta erilaisesta tuesta. Jotkin käyttötappaukset voivat tarvita esimerkiksi palvelumuotoilua tai rahoitusta, toiset taas spesifiä henkilöresurssia.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi. Ohjelmatoimisto tuottaa käydyn keskustelun pohjalta rajatun esityksen seuraavaan kokoukseen potentiaalisimmista käyttötappauksista.

5. Kehittäjäverkoston käynnistäminen

Ohjelmakoordinaattori Johannes Mielo esitteli elämäntapahtumalähtöisen digitalisaation kehittäjäverkoston toimintakonseptin ja verkostoon suunnitellut sisällöt.

Ohjelman tavoitteiden mukaisesti organisoidaan avoin kehittäjäverkosto kaikille elämäntapahtumalähtöisestä kehittämisestä kiinnostuneille. Verkoston tavoite on varmistaa ohjelman tuotosten avoimuus ja laaja hyödyntäminen sekä tukea yhdessä oppimista ja yhteiskehittävää työskentelytapaa.

Verkosto tarjoaa jäsenilleen tietoa ja tukea kehittämistyöhön, foorumin esitellä omaa käyttötapaustaan, saada palautteita, ideoita ja uusia yhteistyötahoja sekä vertaisoppia muiden esittelyistä. Edistämishjelma saa verkostosta vuorovaikutteisen viestintäkanavan, kentän tilannekuvaa sekä ideoita, toiveita ja palautteita toiminnan kehittämiseksi. Lisäksi verkosto osallistuu ohjelmatoimiston kehittämistyöhön pidemmän aikavälin kehittämissuunnitelman ja yhteistyö- ja kehittämismallin tuottamisessa.

Verkoston toiminta käynnistyy 7.6.2024, ja verkosto kokoontuu jatkossa noin kahden kuukauden välein.

Keskustelu:

Keskustelussa verkoston toiminnan sisältöön peräänkuulutettiin ydinviestien tarkennusta: Mitkä ovat verkoston tavoitteet, keitä haetaan verkostoon, tapaamisten teemat. Tulostavoitteiden lisäksi kuitenkin myös verkoston olemassaolo avoimena ja tietoa jakavana vertaisoppimisen foorumina on tärkeää. Verkosto on myös tärkeä paikka esimerkiksi löytää yhteistyötahoja. Lisäksi kehoitettiin huomioimaan myös aiemmat aiheeseen liittyvät verkostot, kuten AuroraAI ja Digitalisaation edistäjien verkosto, toiminnan suunnittelussa.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi. Kirjattiin ylös keskeiset huomiot koskien kehittäjäverkoston toimintaa ja sisältöjä.

6. VTT:n osallistavan yhteiskehittämisen kenttäkokeilun esittely

Projektipäällikkö Anton Sigfrids ja johtava asiantuntija Marko Latvanen esittelivät kenttäkokeilun.

VTT:n johtaman ja Sitran sekä valtiovarainministeriön rahoittaman kenttäkokeilun avulla selvitetään, miten kansalaisten osallisuutta ETPK-kehittämisessä voidaan aktivoida ja vahvistaa sekä luoda uusia malleja osallistamisrakenteille. Kokeilu tukee osaltaan ETPK-edistämishjelman toimeenpanoa ja tarjoaa työkaluja eri hankkeille ja projekteille. Käytännössä kokeillaan, miten digitaaliset alustat edistävät kansalaisten mahdollisuutta osallistua julkisten palveluiden kehittämiseen.

Kokeilussa testataan ainakin kahta digitaalista alustaa, joissa käyttäjät keskustelevat läheisen kuoleman elämäntapahtumasta sekä ideoivat siihen liittyviä ratkaisuja. Tuloksista laaditaan toimintasuosituksia sisältävä raportti sekä luodaan osallistumisen malli. Kokeilu valmistuu maaliskuussa 2025.

Keskustelu:

Keskustelussa kysyttiin tarkennusta siihen, kuinka kokeilu tukee laajemmin elämäntapahtumalähtöisen digitalisaation edistämistä käytännössä. Kokeilusta saatua dataa on tarkoitus jakaa elämäntapahtumien ja liiketoimintatapahtumien kehittämisen ja palvelumuotoilun tueksi. Lisäksi kenttäkokeilu kutsuttiin osallistumaan kehittäjäverkoston toimintaan sekä esittelemään myöhemmin ohjausryhmässä kokeilun tuloksia.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi.

7. Muut asiat

- Ohjausryhmän seuraava kokous pidetään 12.6. klo 13.00-14.20. Kokouksessa on tarkoitus päättää ensimmäisenä palvelumuotoiltavista käyttötapauksista.
- Syksyn 2024 kokoukset:
  - Ke 4.9. klo 9.00-10.50
  - Ke 30.10. klo 9.00-10.50 (tarvittaessa)
  - Ti 10.12. klo 13.00-14.50

Päätös:

Merkittiin tiedoksi.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen ajassa 16.00.